

1. AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN JÄRJESTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT

1.1 Lainsäädäntö

Aamu- ja iltapäivätoimintaa koskeva lainsäädäntö (lait 1136/2003, 1137/2003).

Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa säädetyn aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien kelpoisuudesta (115/2004).

Opetushallituksen antamat toiminnan perusteet (annettu 27.2.2004) tulivat voimaan 1.8.2004.

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (1138/2003) tuli voimaan 1.4.2004.

1.2 Yleistä

Laki aamu- ja iltapäivätoiminnasta tuli voimaan 1.8.2004. Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain 8 a luvun mukaista koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa, jota kunta voi järjestää tai hankkia ja saada siihen valtionosuutta. Jos kunta järjestää tai hankkii tätä toimintaa, sitä tulee tarjota ensimmäisen ja toisen vuosiluokkien oppilaille sekä kaikkien vuosiluokkien erityisopetukseen otetuille tai siirretyille oppilaille kunnan päättämässä laajuudessa. Toimintaa järjestettäessä tulee ottaa huomioon eri kieliryhmien tarpeet. Lappajärven kunnassa iltapäivätoimintaa hallinnoi ja koordinoi kunnan koulutoimi.

Lappajärven kunnassa järjestetään vain iltapäivätoimintaa 13.00-17.00 välisenä aikana.

Opetushallitus on hyväksynyt perusopetuslain 48 a §:n 3 momentin mukaiset aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteita ja sisältöjä ohjaavat perusteet. Aamu- ja iltapäivätoiminta tulee järjestää näiden perusteiden mukaisesti 1.8.2004 alkaen.

Iltapäivätoiminnan lähtökohtana on turvallisen kasvuympäristön tarjoaminen lapselle koulupäivän jälkeen.

Iltapäivän aikana tarjotaan välipala.

Kunta vastaa siitä, että sen hankkima aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään lainmukaisesti. Kunta valvoo ja ohjaa iltapäivätoiminnan toteutumista.

1.3 Toimintaan hakeminen ja valinta

Iltapäivätoimintaan hakemisesta tiedotetaan kevättalvella virallisella lehti-ilmoituksella sekä kouluun ilmoittautumisen yhteydessä jaettavalla esitteellä ja ilmoittautumislomakkeella. Ilmoittautumislomake palautetaan kunnan koulutoimistoon.

Toimintaan valitaan korkeintaan 15 lasta. Edellytyksenä iltapäivätoiminnan järjestämiselle on, että toimintapaikkaa kohden ilmoittautuu vähintään 8 lasta, joilla on tarvetta yli 10 toimintapäivään kuukaudessa.

Valintakriteerit:

- Lastensuojelulliset syyt
- Iltapäivähoidon tarve, esim. vanhemmat töissä
- Erityinen sosiaalisen tuen/sosiaalisten kontaktien tarve
- Muu erityinen syy, esim. fyysisen toimintavalmiuden kehittämisen tarve

Valittujen lasten vanhempien kanssa tehdään sitova sopimus lapsen toimintaan osallistumisesta ja maksuista. (liitteet) Sopimuksen irtisanomisaika on yksi kuukausi.

Valinnan iltapäivätoimintaan suorittaa perusopetuksen rehtori.

1.4 Erityisopetukseen otetut tai siirretyt oppilaat

Erityisopetukseen otetun tai siirretyn oppilaan kanssa iltapäivätoiminnassa noudatetaan toiminnan yleisiä tavoitteita ja sisältöjä. Erityisoppilaan kohdalla tulee hänen ja hänen huoltajansa kanssa pyrkiä sopimaan, kuinka erityisoppilaan kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet huomioidaan. Erityisoppilaita kannustetaan ja tuetaan aloitteellisuuteen ja aktiivisuuteen. Mikäli oppilaalla on kuljetusetuus, oppilas voi käyttää tätä.

1.5 Iltapäivätoiminnan tilat

Toiminta järjestetään Kirkonkylän koulun tiloissa.

2. AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN TAVOITTEET

Aamu- ja iltapäivätoimintaa koskevan lainsäädännön ja opetushallituksen antamien perusteiden mukaan toiminnan tavoitteena on kehittää lapsille aiempaa suunnitelmallisempia, laadukkaampia ja turvallisempia oppimis- ja kasvuympäristöjä. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on turvata lapselle ennen ja jälkeen koulupäivän tervettä kasvua ja kehitystä tukevat olosuhteet sekä aikuisen läsnäolon. Pyrkimyksenä on näin vähentää lasten yksinoloa ja lisätä turvallisuutta. Tämä tavoite velvoittaa kaikkia aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisessä mukana olevia. (Opetushallitus: Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2004)

2.1 Lappajärven kunnan iltapäivätoimintojen tavoitteet

Iltapäivätoiminnan keskeisenä tehtävänä on luoda lapselle koulupäivän jälkeen suotuisa kasvu-, kehitysympäristö. Tärkeää on vahvistaa ja tukea lapsen tervettä itsetuntoa myönteisten kokemusten avulla sekä tarjota mahdollisuuksia monipuoliseen vuorovaikutukseen muiden lasten kanssa. Toiminnassa on myös tärkeää huolehtia lasten tasavertaisesta jäsenyydestä toimintaan osallistumisessa. Työskentely ryhmissä on leikinomaista, lapsen kehitystasosta lähtevää toiminnallista ryhmä- ja yksilöohjausta. Toiminnan suunnittelussa on kuitenkin tärkeää huomioida, että lapselle ei tule toista koulupäivää.

Iltapäivätoiminnassa aikuisen rooli on ohjaava. Aikuinen asettaa lapselle rajat, ja hän ohjaa ja kannustaa lasta erilaisiin toimintoihin. Aikuinen ohjaa lasta leikkiin, muuhun toimintaan ja omaan rauhaan. Aikuisen tehtävänä on luoda toimintaympäristöstä iloinen, avoin, rohkaiseva ja kiireetön. Pääosin leikkien, tarinoiden, laulujen, liikunnan, pienten työtehtävien, keskusteluhetkien ja pelien avulla lapsi avartaa ajatusmaailmaansa.

Tavoitteena on, että lapsi kokee toimintaympäristönsä turvalliseksi ja kiinnostavaksi tutkimus- ja leikkipaikaksi. Työvälineet ja erilaiset materiaalit tulee olla lapsen ulottuvilla.

Monipuolisella toiminnalla pyritään vähentämään lapsen yksinäistä aikaa koulun jälkeen. Toiminnan tulee olla laadukasta ja ennaltaehkäistä muun muassa lasten syrjäytymistä.

2.2 Yhteistyö muiden hallintokuntien ja kodin kanssa

Yhteistyötä tehdään koulun, kouluterveydenhuollon, erityisopettajien sekä sosiaalitoimen kanssa lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen tarpeet huomioiden. Toiminnalla pyritään tukemaan lapsen sosiaalista vahvistamista.

Toiminnan tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä. Vanhempien kanssa keskustellaan lapsen tarpeista ja tiedotetaan jo varhaisessa vaiheessa vanhemmille mahdollisista lapsen kehityksen kannalta oleellisista asioista. Vanhemmilla on kuitenkin ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta.

3. AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN ORGANISAATIO

3.1 Lappajärven kunta

Kunta vastaa lain toteuttamisesta, suunnittelee sekä hoitaa arvioinnin ja seurannan. Kunta päättää toiminnansuunnittelun ja toimintamaksujen yleisistä linjauksista kulloinkin voimassa olevan lain mukaisesti. Kunnan hallintosäännössä on määritelty toiminnan järjestämiseen liittyvä ratkaisovalta.

3.2 Henkilöstö

Valtioneuvosto on antanut asetuksen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien kelpoisuudesta. Asetus koskee perusopetuslaissa säädettyä aamu- ja iltapäivätoimintaa, joka on tullut voimaan 1.8.2004. Ohjaajaksi kelpoinen on henkilö, joka on suorittanut tehtävään soveltuvan korkeakoulututkinnon, opistoasteen tutkinnon, ammatillisen perustutkinnon tai sitä vastaavat aikaisemmat opinnot, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon ja jolla on koulutuksen yhteydessä hankittu tai kokemuksella osoitettu taito toimia lapsiryhmän ohjaajana. Ohjaajaksi kelpoinen on myös henkilö, jolla on kelpoisuus antaa luokanopetusta, esiopetusta, erityisopetusta tai aineenopetusta tai toimia oppilaanohjaajana. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajana on 31 päivään heinäkuuta 2009 kelpoinen toimimaan myös henkilö, jolla on koulutuksella tai kokemuksella hankittu riittävä taito toimia lapsiryhmän ohjaajana ja soveltuvuus tehtävään.

Toiminnasta vastaavat ohjaajat täyttävät ammatilliselta pätevyydeltään lain edellyttämät pätevyysvaatimukset. Työntekijät ovat koulutoimen iltapäivätoimintaan palkkaamia henkilöitä. Lisäksi voidaan käyttää lisä – ammattihenkilöstönä ohjaajia, joista osa täyttää vaadittavat kelpoisuusvaatimukset.

Toiminnassa mahdollisesti avustavalta henkilöstöltä edellytetään taitoa ja soveltuvuutta tehtävään.

Iltapäivätoiminnassa käytetään mahdollisuuksien mukaan koulun koulunkäyntiavustajia sivistyslautakunnan päätösten mukaisesti. Henkilöstölle järjestetään täydennyskoulutusta tarpeen mukaan.

3.3 Palveluntuottajat

Kunta voi tarvittaessa tehdä sopimuksen eri palveluntuottajien kanssa iltapäivätoiminnan järjestämisestä Lappajärvellä.

Palvelun tuottajaksi voidaan hyväksyä rekisteröity yhdistys/järjestö tai yksityinen yrittäjä. Palveluntuottajien kanssa tehtävässä sopimuksessa määritellään tarkemmin palveluntuottajan velvollisuudet.

4. TOIMINTASUUNNITELMA

Kunta tekee ja hyväksyy vuosittain aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman.

Suunnitelman laatii toimikunta, johon kuuluvat perusopetuksen rehtori, järjestävien koulujen apulaisjohtajat ja alkuopettajat sekä toiminnasta vastaavat ohjaajat.

Suunnitelman hyväksyy sivistyslautakunta.

Kunnalla on mahdollisuus muuttaa tai tehdä tarkennuksia toimintasuunnitelmaan kesken toimintakauden, mikäli toiminta, lakimuutokset tai organisaatiomuutokset sitä edellyttävät. Päätökset mahdollisista muutoksista tai tarkennuksista tekee sivistyslautakunta.

5. ILTAPÄIVÄTOIMINNAN SISÄLTÖ

Aamu- ja iltapäivätoiminnan vastuhenkilö tekee toimipaikka/ ryhmäkohtaisen toimintasuunnitelman yhdessä alkuopettajien kanssa. Toiminnan suunnittelussa lähdetään liikkeelle teemakokonaisuuksien suunnittelulla. Teemojen valinnassa pyritään löytämään lapselle merkitykselliset asiat ottamalla lapset mukaan teemojen suunnitteluun. Toimintasuunnitelmaa tarkasteltaessa on otettava huomioon, että lasten mielenkiinnon kohteet voivat muuttua hieman toimintavuoden edetessä.

Teemat vaihtelevat kuukausittain ja eri vuodenaajat huomioon ottaen. Teemoissa huomioidaan ryhmäytyminen, sosiaalisuus, esteettisyys, kansainvälinen kasvatus, erilaiset luovan ilmaisu muodot, perinnetietous ja ympäristökasvatus.

Toiminnan yksityiskohtaiset sisällöt määritellään toimipaikkakohtaisessa toimintasuunnitelmassa. Yksityiskohtaisiin sisältöihin vaikuttavat käytännön mahdollisuudet sekä ohjaajien omat vahvuudet.

Toiminnan tulee olla niiden tavoitteiden ja sisältöjen mukaista, jotka on säädetty aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteissa, kunnan toimintasuunnitelmassa ja toimipaikkakohtaisessa toimintasuunnitelmassa.

6. TOIMINNAN ARVIOINTI JA SEURANTA

Aamu- ja iltapäivätoiminnan laki velvoittaa kuntaa olemaan yhteistyössä kotien kanssa ja arvioimaan aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä julkistamaan arvioinnin keskeiset tulokset.

6.1 Arviointikysely

Lappajärven kunnan iltapäivätoiminnoissa toiminnan toteutuminen ja asiakastyytyväisyys varmistetaan arviointikyselyn avulla ja niiden tulosten huomioimisella toiminnan kehittämisessä. Arviointikysely tehdään sekä lapsille että vanhemmille. Arviointikyselyissä selvitetään ovatko iltapäivätoiminnassa mukana olevat tahot tyytyväisiä toimintaan sekä toteutuvatko toiminnalle asetetut tavoitteet heidän mielestään. Kunnan on oltava valmis tarvittaessa muuttamaan ja kehittämään toimintaansa saadun arvioinnin perusteella.

- Lapsilta kysytään oman iltapäivätoiminnan asioista, toiminnasta, viihtymisestä, ohjaajista, kavereista, tiloista, välipaloista ja välineistä.
- Vanhemmilta kysytään muun muassa tyytyväisyyttä tarjonnan määrään, sisältöön, ohjaajiin, yhteistyöhön sekä lapsen viihtymisestä iltapäivätoiminnassa.

6.2 Toiminnan itsearviointi

Iltapäivätoiminnoista saatu palaute toimii itsearvioinnin pohjana. Toiminnan itsearviointia tehtäessä tulee selvittää kunnassa toteutettavat kehittämishankkeet, joista kerättyä tietoa tulee hyödyntää myös iltapäivätoiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä. Itsearviointia tehtäessä otetaan huomioon toimintasuunnitelmassa määritellyt tavoitteet

- missä onnistuttiin
- mikä ei mennyt hyvin
- miten kehitämme toimintaa.

Tarkasteltavia asioita

- Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet
- Laajuus ja toiminta-aika
- Hakeminen ja valintaperusteet
- Erityislapset iltapäivätoiminnassa
- Toimintaympäristö
- Yhteistyö kotien kanssa
- Yhteistyö koulujen kanssa

